

FOREST STEWARDSHIP COUNCIL

© 1996 Forest Stewardship Council A.C. FSC-SECR-0131

SYSTÉM CERTIFIKÁCIE FSC

FSC vytvorila medzinárodne uznávaný systém certifikácie lesov (10 princípov a 56 kritérií) ktorý umožňuje identifikovať **environmentálne vhodné, sociálne prínosné a ekonomicky životaschopné** obhospodarovanie lesov.

Systém certifikácie FSC môžeme rozdeliť do troch činností: **akreditácia - štandardizácia - certifikácia**. Každú činnosť vykonáva iný typ organizácie. Medzinárodné centrum FSC podľa vopred jasne stanovených podmienok splnomocňuje národné iniciatívy FSC v jednotlivých štátoch a akredituje nezávislé certifikačné firmy.

Akreditáciu na vykonávanie certifikácie udeľuje medzinárodné centrum FSC iba dôveryhodným firmám. FSC má právo a povinnosť pravidelne kontrolovať činnosť akreditovaných certifikačných firiem a má právo ich akreditáciu pozastaviť alebo ju aj odobrať. Samotné FSC však nie je oprávnené certifikáty ani vydávať, ani odoberať, teda nikdy nevykonáva ani samotný certifikačný audit, čo zaručuje nezávislosť certifikácie.

Hlavnou úlohou národných iniciatív FSC je **štandardizácia** – tvorba národných štandardov, ktoré vychádzajú z celosvetovo platných princípov a kritérií FSC. Ak v danej krajine neexistujú národné štandardy, proces certifikácie prebieha podľa schválených medzinárodných štandardov. V súčasnosti na Slovensku prebieha proces tvorby národných štandardov, ktorý zabezpečuje FSC Slovensko. FSC štandard lesného hospodárstva pre územie Slovenskej republiky bude počas svojej tvorby vystavený k pripomienkovaniu všetkým záujmovým skupinám a verejnosti na webovej stránke FSC Slovensko – www.fsc-slovakia.sk

Certifikácia lesov je postup slúžiaci na posúdenie kvality obhospodarovania lesov. Vlastnú certifikáciu realizuje nezávislá tretia strana (akreditovaná certifikačná firma), ktorá vykoná inšpekciu (audit) a posúdi obhospodarovanie lesov na základe schváleného štandardu. Výstupom z auditu je certifikačná správa, na základe ktorej je alebo nie je udelený FSC certifikát.

FSC každý mesiac aktualizuje zoznam certifikovaných subjektov, ktorým bol akreditovanými certifikačnými firmami vydaný certifikát. Aktuálny zoznam je prístupný na adrese www.fsc-info.org

Rozoznávame dva druhy FSC certifikátov:

Certifikát obhospodarovania lesov

(Forest management - FM)

Certifikát spotrebiteľského reťazca

(Chain of Custody - CoC)

Pre subjekty obhospodarujúce lesy a zároveň spracujúce surovinu je možné vydať aj kombinovaný certifikát obhospodarovania lesov/spotrebiteľského reťazca (FM/CoC).

ČO JE FSC

Forest Stewardship Council (FSC) je medzinárodná nezisková organizácia, ktorá poskytuje ľuďom s rôznymi záujmami priestor, aby diskutovali a riešili problémy lesného hospodárstva vo svete.

www.fsc.org

FSC podporuje **environmentálne vhodné, sociálne prínosné a ekonomicky životaschopné** obhospodarovanie lesov.

Logo FSC umožňuje spotrebiteľom **identifikovať produkty** vyrobené z dreva, ktoré pochádzajú z dobre a zodpovedne obhospodarovaných lesov.

Ciele a myšlienky FSC na Slovensku propaguje a presadzuje mimovládne občianske združenie **FSC Slovensko**.
www.fscslovakia.sk

www.fscslovakia.sk

Princípy FSC

Princíp 1: Dodržiavanie právnych noriem a princípov FSC.

Hospodárenie v lese musí rešpektovať všetky právne normy platné v danej krajine ako aj medzinárodné dohovory a zmluvy, ktorých je daná krajina signatárom a musí byť v súlade s princípmi a kritériami FSC.

Princíp 2: Vlastnícke a užívateľské práva a povinnosti

Dlhodobé právo vlastníctva a užívania pozemkov a lesných zdrojov musí byť jasne definované, dokumentované a právne ustanovené.

Princíp 3: Práva pôvodného obyvateľstva

Musí byť uznané a rešpektované zákonné a zvykové právo pôvodného obyvateľstva vlastníť, užívať a spravovať svoju pôdu, územia a zdroje.

Princíp 4: Vzťahy k miestnemu obyvateľstvu a práva pracovníkov.

Lesnícke činnosti musia udržiavať alebo zlepšovať dlhodobý sociálny a ekonomický prosperitu lesných pracovníkov a miestnych spoločností.

Princíp 5: Úžitky z lesa

Činnosti lesného hospodárstva musia podporovať účinné využívanie rôznych lesných produktov a funkcií lesa pre zabezpečenie ekonomickej životaschopnosti a širokého rozsahu environmentálnych a sociálnych úžitkov.

Princíp 6: Vplyv na životné prostredie

Obhospodarovanie lesov musí zachovávať biologickú rozmanitosť a jej pridružené hodnoty, vodné zdroje, pôdu a jedinečné a citlivé ekosystémy a krajinné prvky, a tým udržiavať ekologické funkcie a integritu lesa.

Princíp 7: Hospodársky plán

Hospodársky plán – primeraný rozsahu a intenzite činností – musí byť vypracovaný v písomnej forme, dodržiavaný a aktuálny. Dlhodobé ciele hospodárenia a prostriedky ich dosahovania musia byť jasne stanovené.

Princíp 8: Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie musí byť vykonávané - primerane rozsahu a intenzite lesného hospodárenia - za účelom vyhodnotenia podmienok lesa, výnosnosti lesných produktov, spracovateľského reťazca, hospodárskych činností a ich sociálnych a environmentálnych dopadov.

Princíp 9: Zachovanie lesov s vysokou ochranárskou hodnotou

Hospodárske zásahy v lesoch s veľkou ochranárskou hodnotou musia zachovávať alebo zlepšovať charakteristické znaky, ktoré takéto lesy definujú. Rozhodnutia ohľadom lesov s veľkou ochranárskou hodnotou musia byť vždy zvažované v kontexte s princípmi predbežnej opatrnosti.

Princíp 10: Plantáže

Plantáže musia byť plánované a obhospodarované v súlade s princípmi a kritériami 1 - 9, a princípmi 10 a jeho kritériami. Hoci plantáže môžu poskytovať súbor sociálnych a ekonomických prínosov a môžu prispievať k uspokojovaniu svetového dopytu po lesných produktoch, mali by byť len doplnkovou súčasťou hospodárenia, mali by znižovať tlak na prírodné lesy a podporovať a propaľovať rekonštrukciu a ochranu prírodných lesov.

Certifikácia obhospodarovania lesov

Certifikácia lesov je moderným trhovým nástrojom, ktorý presadzuje zodpovedné obhospodarovanie lesov. Podporuje lesného hospodára aby hospodáril po všetkých stránkach trvalo udržateľným spôsobom. Po splnení kritérií a obdržaní FSC certifikátu, vlastník lesa má právo používať značku FSC, ktorá na trhu odliší jeho drevo od dreva nejasného pôvodu. Certifikácia FSC je na viac pre vlastníkov lesa prestížnym ocenením ich snahy o prírodu blízke lesné hospodárenie.

Certifikácia spracovateľských reťazcov

Systém spracovateľského reťazca (CoC-Cain of Custody) spojuje zodpovedné lesné hospodárenie a výrobu so spotrebiteľmi. Spotrebiteľský reťazec predstavuje „cestu“ surového dreva z lesa až po spotrebiteľa, vrátane jednotlivých stupňov spracovania, výroby a distribúcie. Certifikácia spotrebiteľského reťazca predstavuje overenie dokumentácie a systémov používaných pri spracovaní produktov z certifikovaného lesa. Certifikované operácie v procese spracovania dreva môžu svoje výsledné produkty označovať logom FSC.

Certifikácia môže pre majiteľov šetrne obhospodarovaných lesov ako aj spracovateľov dreva znamenať výraznú komparatívnu výhodu na trhu. Prejavuje sa zvýšeným dopytom po certifikovaných sortimentoch dreva či drevených výrobkoch. Certifikát FSC sa stáva významným faktorom pre odbyt dreva na trhoch v západnej Európe, kde narastá počet zákazníkov, ktorí vyžadujú výrobky so značkou FSC. Certifikát FSC zákazníkom zaručuje, že drevo pochádza zo šetrne obhospodarovaného lesa.

Certifikácia krok za krokom

Certifikácia obvykle prebieha v nasledujúcich krokoch:

1. Podanie žiadosti

Vlastník lesa musí najprv kontaktovať certifikačnú firmu (zoznam akreditovaných certifikačných firiem je na www.fscslovakia.sk). Na základe informácii vlastníka lesa o umiestnení a rozlohe lesného majetku, o prevládajúcom druhu lesa a spôsobe hospodárenia vysvetlia pracovníci certifikačnej firmy vlastníkovi, čo preňho bude certifikácia znamenať, podrobne popíšu postup certifikácie a zašlú prihlášku, dotazník, kontrolný zoznam alebo štandardy, podľa ktorých bude certifikácia vykonaná.

2. Príprava a sebahodnotenie

Na základe informácií a štandardov alebo kontrolných zoznamov od certifikačnej firmy by mal vlastník alebo jeho odborný lesný hospodár podrobne prejsť všetky body a zhodnotiť, či činnosti vykonávané v lese a celý spôsob hospodárenia zodpovedá kladeným požiadavkám. Je potrebné zvážiť, či nároky FSC subjekt spĺňa v plnej miere, alebo je schopný a ochotný sa zaviazat zmeniť spôsob hospodárenia, evidencie či komunikácie s verejnosťou tak, aby boli tieto požiadavky v krátkej dobe splnené. V prípade, že sa vlastník lesa pre certifikáciu rozhodne, zašle certifikačnej firme vyplnenú prihlášku a dotazník, na základe ktorého certifikátor vypočíta približnú cenu za vykonanie predbežného i vlastného auditu. Akékoľvek údaje, ktoré vlastník lesa poskytuje certifikačnej firme, sú považované za dôverné a bez vedomia vlastníka lesa nesmú byť použité k iným účelom, ako je vykonanie auditu.

3. Predbežný audit

Ak certifikačné firmy vykonávajú audit v zahraničí, zvlášť ak sa používajú všeobecné štandardy, obvykle vyžadujú vykonanie predbežného auditu. Pri návšteve daného lesného majetku si auditor

SCHÉMA REŤAZCA:

les

urobí predstavu o miestnych a prírodných podmienkach, spôsoboch a intenzite tunajšieho hospodárenia, prejde celý štandard a vysvetlí akékoľvek nejasnosti týkajúce sa procesu certifikácie. V priebehu návštevy sa inšpektor oboznámi s lesným hospodárskym plánom a evidenciou a taktiež navštívi niektoré lesné porasty. Inšpektor má za úlohu zhromaždiť čo najviac údajov, obzvlášť najšť organizácie alebo osoby, ktoré majú vzťah k lesom v danej oblasti, aby tieto záujmové skupiny mohli byť v priebehu vlastného auditu kontaktované. Po ukončení predbežného auditu inšpektor spíše správu, v ktorej zhrnie výsledky a podmienky pre vykonanie vlastného auditu. Po vykonaní predbežného auditu, nie je vlastník lesa povinný pokračovať vo vykonaní plného auditu.

4. Zmluva o audite

Ak sa záujemca o certifikát rozhodne pokračovať v certifikačnom procese, pošle mu certifikačná firma na podpis zmluvu o audite, ktorej súčasťou je aj konečná cena za vykonanie auditu. Na základe zistení získaných pri predbežnom audite sa jej výška môže líšiť od pôvodne stanovenej predbežnej ceny. Certifikačná firma obvykle vyžaduje zaplatenie zálohy ešte pred začatím príprav na vykonanie vlastného auditu.

5. Príprava na audit

Aby proces certifikácie prebehol bez problémov, je potrebné pred vlastnou návštevou certifikačného tímu zhromaždiť čo najviac informácií. Inšpekčný tím obvykle tvoria traja odborníci - lesníci, z ktorých jeden musí byť špecialista na ekológiu a jeden je miestny expert so znalosťou regiónu, lesných typov a platnej legislatívy. Povinnosťou žiadateľa o certifikát je taktiež zabezpečiť tlmočenie a preklad na celú dobu návštevy certifikačného tímu. Minimálne jeden mesiac pred auditom musia byť všetky záujmové skupiny so vzťahom k certifikovaným lesom informované o presnom termíne. Aby bol priebeh certifikácie transparentný, sú tieto záujmové skupiny požiadané o písomné pripomienky k hospodáreniu v lesoch a k hodnoteniu jeho sociálnych dopadov. Konzultácie s verejnosťou sú jednoznačnou požiadavkou FSC.

6. Vlastný audit

Niekoľkodenný audit začína inšpekčný tím úvodným stretnutím, kedy sa v kancelárii prediskutujú všetky body štandardov a kontroluje sa písomná dokumentácia. Potom si inšpektori v kľúčových porastoch v teréne overia dodržiavanie zákonov a predpisov, štandardov FSC, lesného hospodárskeho plánu a celkovo testujú manažérsky systém a metódy hospodárenia. Pri terénnych kontrolách sa zameriavajú na kľúčové obnovované a zalesňované porasty, hospodárenie pozdĺž vodných tokov a pod. V priebehu inšpekcie, sa robia rozhovory so zamestnancami, dodávateľmi prác a štátnou správou. Dôležitou súčasťou auditu sú stretnutia s miestnymi záujmovými skupinami, ako napríklad mimovládny neziskovými organizáciami, zástupcami miestnych samospráv a pod. Účelom stretnutí je získanie komentárov a pripomienok k stavu lesov, hospodáreniu v nich i k environmentálnym a sociálnym dopadom tejto činnosti. Inšpekčný tím musí na základe týchto šetrení posúdiť každý jednotlivý bod štandardov FSC (indikátor) a ohodnotiť ho pomocou bodovej stupnice. Týmto spôsobom inšpektori identifikujú každú časť štandardov, ktoré nie sú celkom naplnené, pričom by mali každý nedostatok so žiadateľom o certifikát prediskutovať. Členovia inšpekčného tímu majú právo a povinnosť rozhodnúť, či ide o väčšie alebo menšie nedostatky. Ak sa pri audite preukáže menšie nedostatky, môže byť certifikát FSC vydaný vtedy, ak sa žiadateľ zaviazal, že v presne danom časovom rámci nedostatky odstráni. V prípade väčších nedostatkov musia byť požiadavky splnené ešte pred vydaním certifikátu.

FSC certifikácia
lesného hospodárstva

FSC certifikácia
spracovateľského reťazca

FSC
produkt

7. Udelenie certifikátu FSC

Po vykonaní vlastného auditu hlavný inšpektor zostaví podrobnú správu, ktorá popisuje výsledky inšpekcie. Táto správa je zaslaná žiadateľovi o certifikát, aby mohol uviesť svoje pripomienky a komentáre k všetkým záležitostiam, označeným inšpektormi ako nedostatočne naplnené kritéria. Správa sa zároveň zašle na posúdenie dvom alebo trom nezávislým lesníckym expertom, ktorí prekontrolujú, či je jasne formulovaná a objektívna. V prípade, že neboli nájdené žiadne nedostatky, bude vydaný certifikát okamžite. Ak boli nájdené len menšie nedostatky, môže byť certifikát vydaný s podmienkou, že sa žiadateľ písomne zaviazá k dôslednému splneniu presne špecifikovaných nápravných opatrení v určenom čase (obvykle do jedného roku). Pri zistení väčších nedostatkov je potrebné najprv splniť nápravné opatrenia. Až keď sa certifikačná firma presvedčí, že boli dosiahnuté požiadavky danej časti štandardov, vystaví certifikát. Certifikát sa udeľuje obvykle na dobu 5 rokov, avšak s podmienkou úspešného každoročného monitoringu. Certifikačný systém FSC vyžaduje, aby plné definitívne znenie certifikačnej správy bolo verejne publikované (napríklad na internetových stránkach jednotlivých certifikačných firiem).

Firmy, ktoré majú záujem o certifikáciu FSC by mali kontaktovať niektorú z akreditovaných certifikačných firiem FSC a získať od nej presnejšie informácie o požiadavkách a podrobnostiach certifikačného procesu. Zoznamy akreditačných firiem sú k dispozícii na internetových stránkach www.fsc.org a www.fscslovakia.sk.

Označovanie produktov značkou FSC

Obchodná značka **Forest Stewardship Council (FSC)** označuje, že drevo použité na výrobu produktu pochádza z lesov, ktoré sú dobre a zodpovedne obhospodarované podľa prísnych environmentálnych, sociálnych a ekonomických štandardov. Pre spotrebiteľa teda značka FSC predstavuje záruku, že kúpou takéhoto výrobku neprispievajú k poškodzovaniu a ničeniu lesných ekosystémov a nepodporujú nelegálnu ťažbu v lesoch. Značky s FSC logom sa nachádzajú na štítkoch produktov, na obaloch, alebo na samotnom výrobku. Rozlišujú sa nasledujúce základné druhy FSC značky:

FSC Pure Label (čisté FCS)

FSC Recycled Label (čistý recyklovaný materiál)

FSC Mixed Sources Label (zmiešané zdroje: FSC+recyklovaný materiál alebo FSC+kontrolované zdroje)

Použitvanie ochrannej značky schvaľujú a monitorujú akreditované certifikačné orgány.

Vďaka svojej transparentnosti, otvorenosti všetkým záujmovým skupinám a vďaka striktným sociálnym a ekologickým štandardom má FSC podporu najväčších environmentálnych organizácií ako WWF, Friends of the Earth alebo Greenpeace, rovnako ako aj veľkých obchodných reťazcov, ako je Assi Domäin, IKEA, B&Q alebo Home Depot. Taktiež BBC tlačí svoje materiály na papieri s týmto logom.

Rozloha FSC certifikovaných lesov rýchlo rastie. V súčasnosti je vo svete certifikovaných približne 70 miliónov hektárov lesov. Spracovatelia dreva sa hromadne zaväzujú využívať FSC drevo vo svojich výrobkoch. Na trhu sa objavujú FSC certifikované hračky, nábytok, okná, železničné podvaly, papier, vydávajú sa noviny a časopisy vytlačené na FSC papieri a stavajú sa domy a mosty výhradne z dreva FSC. Podiel FSC výrobkov na trhu sa ročne zväčšuje o 100-150 % a vyrába a predáva sa viac ako 20 000 druhov výrobkov s logom FSC.

Na Slovensku sú systémom FSC certifikované lesy s celkovou výmerou 162 899 ha a na trhu sa začínajú objavovať výrobky so značkou FSC.

Podporu trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesov a FSC certifikácii môže prejavíť každý uprednostňovaním FSC výrobkov alebo členstvom v FSC, ktoré je otvorené voči všetkým jednotlivcom aj organizáciám.

Viac informácií nájdete na :

www.fscslovakia.sk

FSC Slovensko, Rudohorská 33, 97411 Banská Bystrica

Tel.: +421 48 471 6494 Fax: +421 48 471 6414

info@fscslovakia.sk